

stalo na Koroškem, kažeta Peutingerjeva tabla in Antoninov Itinerar, v katerih je cesta iz Aquileje tako poznana:

Aquileja XXXV. M. P.

Ad Silanos

Tassinemeti VIII.

Saloca XI.

Virunum.

Meni pa se ime Tassinemeti ne zdi slovensko, temoč celtiško, in verjetno je, da so celtiški Brenci (Brenči) iz Galie skoz Helvecio in zemljo etrurskih Retov dol do Sile se naselili. Nem pomeni v irškem narečju coelum, nebo, in nemed, sacellum, veža *). (Dalje sledi.)

Ozir po svetu.

Življenje Turkov, njih navade in šege.

(Dalje.)

Po mnogoverstnih stanovah je tudi obleka Turkov različna, vendar so nekatere oblačila, ki jih nosi vsak Turk. Srajca turška, kanys imenovana, je podobna ženski srajci, ktero nosi Turk čez široke platnene spodnje hlače; noge ovijajo s platnom, — takim nogovicom — pravijo terlyos, ktere pa včasih namestujejo majhne papuče (pantofelni) iz posebno tankega usnja, čez ktere obuvajo še usnjate žoke, mets imenovane, kateri so na široke rudeče hlače — šakšire — pršiti. Kadar Turk iz hiše gré, obuje še druge papuče. Zraven srajce in hlače nosi vsak Turk še s platnom podvlečeno kamižolo — entari, ktera seže čez kolena, čez to pa pride kaftan, to je, suknja ali hala, ktera je dolga do petá. Ta kaftan zategnejo čez život s pasom in na obeh straneh ga zasučejo nazaj.

To je obleka za dom, v kateri pa noben plemeniten Turk ne gré iz hiše. Čez kaftan nosijo še drugo suknjo, ki ni zapeta in je enmalo krajši od une. imenujejo jo džuppeh, pozimi je podvlečena s kožuho, poleti je navadno brez kožuha. Rokavi nje sežejo komaj do komolca. Čez džuppehe pa nosijo še mnogoverstne druge oblačila z dolgimi rokavi, ktere imenujejo benyš. Njih obleka je scer draga, pa ni priročna. Profet Mahomed je Turkom priporočal belo in černo barvo pri oblačilih, prepovedal pa jim je rudečo in rumeno. Al oni se ne ravnaajo zvesto po ti prepovedi.

Turki in skor vsi Mahomedanci si brijejo glavo do golega, le na temenu pusté majhen šopek lás, in pokrivajo golo glavo z volnato rudečo kapico, čez ktero pride turban. Brado smejo imeti le sultan, ministri, velikaši in sodniki. Vsi drugi morajo zadovoljni biti z vosami (majhen šopek brade pod spodnjim žnablom), ktere pa tolikanj pridniši glešajo. Turbani so glavni lišp turški in vsih prebivavcev jutrovih dežel. Turbani so mnogoverstne podobe, ktera se preminja po mnogoverstnih stanovah; celò na grobnih kamnih, v ktere so turbani vrezani, se mora zvesto ohraniti podoba njih, kakor so jih nosili ob življenju.

Pohišstvo pri Turkih je tako napravljeno, da streže njih lenobi. V naših sobah je miz, stolov vsake baže, klopí in druge ropotije, da se človek komaj gane. Turk je zadovoljen, ako ima le počivalo (sofo, divan), da se na-nj vsede in pije tobak. V vsaki sobi je napravljeno neko posebno višjo mesto (1 čevlj visoko in 5 do 6 čevljev široko), na katerem leže žimnice, s platnom ali pavolnato robo prevlečene; in z vajšnicami od enega kraja do drugega previdene. Počivala bogatinov so prevlečene z drago robo, izbine stene pa z ličnimi

prepogami; po tleh so položene drage pletenice. Miz in stolov nimajo; počivalo je tako rekoč edino pohiše; večidel je žimnica, na kateri posedajo podnevi, tudi njih postelja ponoči. Kadar grejo spat, se ne slečejo, amse le odenejo s prešitimi plahutami. Zjutro se pospravi ta posteljna oprava, in spavnica je spet prebivavnica.

Turki nimajo peči ali kaminov. Grejejo se v sobah pri kotlenih ali lončenih žerjavnicah, ktere imenujejo mangale in ki so postavljene zraven počivala. Včasih postavljajo to ogljenko pod okroglo ali štirivoglato mizo, ktera je s preprogami pokrita. Blazinjena klop gré krog in krog te mize, na ktero se zamore več oseb vsesti. Ta miza se imenuje tandur. Berž ko prihaja vreme hladnejše, se ženske ne ganejo več od svojih tandurov. (Dalje sledi.)

O zadevah slovenskega besednjaka.

Misel, kako bi se dal naš slovenski besednjak naglo, lahno, dobro, in — kolikor moč — popolno dokončati.

Gotovo bo visokemu gospodu mecenatu in prejemavcem besednjaka na tem ležeče, da se urno naprej žene to imenitno delo, in, kolikor je le mogoče, pospeši, ter se z ne preobilnim trudom, pravilno ali slovniško, koristno in po sedanji moči in okolišinah doveršeno izdela. To bi se po moji misli narložej doseči dalo z naslednjimi naredbami:

1. Naj se zvoli odbor nekterih slovniško učenih móž v izdavanje besednjaka.
2. Odbor naj zroči zanesljivemu slovniškemu umetniku besednjakove rokopise, ter izvirni Vodnikov spis, prepis in zdelane presojave in cenitve učenih Slovincov.
3. Le-tá vrednik naj spis po pričujočih presojavah in cenitvah zmirom nasproti brez zamude v odkazanih oddelkih dopolnuje ter ga pravilno in ravnosledno vredva.
4. Slednji tako vredjeni oddelik, preiden se v natis dá, naj se prebere vpričo odbora, ki prevdarja poznamvane pomišljeje, znamenitniše premembe, dvome itd., da se vse skupej še posvetova, in, kar je treba se hitro popravi, dostavi itd., in da se sleherna neprijetna enostranost prestreže.
5. Naj bi vrednik svoje delo tako vravnal, da bode s pregledovanjem in dopolnovanjem za nekaj tednov pred natisovanjem, ter naj pomankljive pomene, dvome in drugo, česar odbor kje rešiti ne more, po „Novicah“ razodeva, in častite bravče prosi, da naj, kdor si bodi, urno blagovoli naznaniti, ako se v njegovem kraju za to ali to nemško besedo kak slovenski pomen najde itd. Zakaj vidil sim v prepisu še dosti nemških besed brez pristavljenih slovenskih pomenov.
6. Treba je poskerbeti za naročilo in naglo razpošiljanje gg. naročnikom ali v zvezkih ali posameznih pôlah z „Novicami“ ali drugači, kar je vse še določiti.

To so le ob kratkem moje misli. Kdor vé kaj boljšega in primernišega, ali meni kaj dostaviti, naj bi v občni prid blagovolil razodeti, da Slovenci že enkrat popoln besednjak v roke dobimo *). —n.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Siska 24. jan. B. Celo zimo je bila tukaj žitna kupčija živa in cena je zmiraj poskakovala; zdaj so pošli zalogi in kupčija spí. — Zadnja cena pšenice

*) Na bavorskih monumentih nahajamo napis Marti et Nemetona, znamnje, da je Nemetona bila nekakšna celtiška boginja (glej Heffner das römische Bayern p. 83.)

*) Rado izroči vredništvo občinstvu te misli veljavnega in domljubnega jezikoslovca, kakor jih je prejelo. Ker pa se ravno sedaj obravnujejo zadeve, ki tičejo naj poglavitni reč, namreč vredništvo besednjaka, ne moremo poprej nič povedati, dokler ne bo vse gotovo in poterjeno od presvitlega gg. knezoškofa. Vred.